

1968-06-17

AFSENDER

Henning Christiansen

MODTAGER

Poul Nielsen

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Dalager

Omtalte personer:
Joseph Beuys
Herbert Marcuse
Hans-Jørgen Nielsen
Ib Nørholm
Ursula Reuter Christiansen
Igor Stravinskij
Johannes Stüttgen

Arkivplacering:
HC arkiv Møn/HC breve 2

DOKUMENTINDHOLD

Attituderelativisme/elitarisme og populærkultur/fanatisme og raseri/Johannes Stüttgen

TRANSSKRIFTION

DALAGER, kyndeløse, 17.6.68

kære Poul...

Tak for dit kærkomne løverdagsbrev. Lidt vel mange bestillingsværker til ta'-grupperadioarbejder har bragt mig i en febrilsk situation gjorde at du har måttet vente på svar. Lad mig derfor påfører dig en epistel. Af skønt rodet sammenbryg. og af et ligesom forvirret indtryk af de mange velskrevne meninger om det man går og lægger så meget i. og som man nødvendigvis ikke selv kender de tydelige bevæggrunde for. og derfor nok kan nikke samtyggende i mange tilfælde men dog kender begrænsningen af. samtidig med at hvert sig nærmende ord, bekræfter min gode grund til at være komponist. sige det som ikke kan siges i ord. det er da pudsigt at samtidig med at vi er enige om at ordet er det klarhedens værktøj, som i kommunikationsprocessen giver os sikrest grund gang på gang fører os på vildspor. For der er musikminded åbner der sig en verden hvis indfaldsvej er mit store problem, hvor i alverden sidder det "organ" (Beuys kalder det ofte antenne) hvor vi opfatter musik og også bildende (skulptur) kunst. Den med hjertet gir jeg ikke meget for, den hjerne forekommer mig heller ikke at være muligheden, og dog må det være et organ som er tilkoblet hjernen. I en "morsom" forbindelse fes Beuys og jeg rundt på gulvet og havde regnet ud at det organ-antenne sad bag højre knæhase. og fulgte os i ca. 10 cm. afstand. Derfor, tror jeg, arbejder jeg på at finde de mange perceptionsmuligheder frem. for at indkredse det fænomen... det var også min hovedtese at der måtte være mange perceptionsmuligheder (lovmæssige perceptionsmuligheder) som endnu ikke var forsøgt. Det var rigtigt at sammenligne Nørholm og Strawinsky. Strawinsky var måske første attituderelativist i hans-jørgens Beethoveneksempelforståede attituderelativisme. Blot mangler hos Ib og Stra, at tilgodese andre kulturlag (strawinsky har tilløb i petruska og 2 suite. Hvis du sammenligner mine værker: to play to-day, klarinetkvintetten informations, den arkadiske, den rokadiske, operaen, exertier vil du se at jeg har opereret på forskellige kulturelle plan. Det gør Ib ikke, hans værk henvender sig kun til the upper class. Hvis vi ser bort fra poppen som helt afgjort ikke er mit område, der er sgu nok til det, vil du sikkert give mig ret.

En af de vigtigste formuleringer i den sidste tid er som du også skriver hans-jørgens "at skabe verdener af betydninger" det er vel også det vigtigste bidrag til forståelsen af attitude-relativismen... den megen snak om jeget i den forbindelse er et falsum udsprunget af de forudsætninger som "europæisk filosofi" har ført os til. som vel har skaffet

[s. 2]

progressive materielle kår, men p.t. træder vande. Det væsentlige i Zen er efter min opfattelse ikke jeget men omgivelsernes indvirken på jeget, hvorved jeget bliver noget sekundært, på den rigtige måde, nemlig accept.

Således som hans-jørgen beskrev lb står jeg overhovedet ikke. Jeg ville ikke kunne gribe tilbage, jeg følger helt en lov, måske min egen, jeg ved det ikke, for mig er det væsentlige i operaen, f. eks., ikke det attituderelativistiske indhold, anskueliggørelsen, men først og fremmest storformen, den form som er grænserne om den verden af betydninger der er opbygget. Hvordan skal jeg holde ud ikke at kunne være hos dig, eller i New York eller sammen med Esben hvis jeg ikke kan accepterer de grænser som skal sættes for at skabe verden af betydning. (indskud: men må affinde mig med at være her)?

Der er to faretruende begreber som jeg roder med hos mig selv... det ene er fanatismen... den fanatisme som skal anvendes i positiv betydning når man er komponist. Jeg føler mig mere og mere fanatisk efterhånden som problemerne skal løses, jo flere kønne (også fornuftige ord der skrives om mit arbejde desto kraftigere fanatisme må jeg anvende for at begrunde arbejdet.... tomheden tømtheden.... Udfordringen.... det andet begreb er wut jeg må erkende at de fleste af mine værker er skrevet på et enormt/abnormt/ raseri mod omverdenen. Selvom atmosfæren i visse af værkerne kan karakteriseres som afslappet... ligger der bagved en dirrende irritation i skabelsesøjeblikket. Jeg finder at alt, faktisk alt, er ad helvedet til... storpolitik, forholdet mellem mennesker, den økonomiske udvikling, det hele er snot dumt trods de mange velmenende mennesker og meninger som udveksles, nedskrives, roterer.... Marcuses utopia forestilling at utopia er borte paradiset er forude... alt det er umuligt fordi hvad nytter det at vi giver menneskeværdige love (subs. menneskelig frihed) når der endnu ikke er fremskaffet medborgere som kan leve de love? nuvel jeg må alligevel være optimistisk ellers kan kun dumhed forklarer at jeg bliver ved. Pludseligt er det der igen: overmodet... kostelig egenskab.

Johannes er dig et problem... han er meget velbegavet... vildfaren... jeg

har mange gange givet ham tørt på, men tog ham med fordi han skulle bidrage til existentiel-koncerten. Den var fin / så heldig kan vi altså være. Koncerten får uden tvivl følger i form af udvandede forsøg af andre men sikkert ind imellem også af den mand som kan ramme plet, han så kommer til at hedde... så du (vi) kan roligt fiske videre.....

Jeg slutter der er tusind ting endnu..vælder rundt i knolden men lad resten stå i hovedet på dig og mig foreløbig.

ses snart

Henning

Mange hilsner fra Ursula

MAX DALAGER, kyndeløse, 17668

kære Poul...

Tak for dit kærkomne løverdagsbrev. Lidt vel mange bestillingsvarker til ta'-grupperadioarbejder har bragt mig i en febrilsk situation om gjorde at du har måttet vente på svar. Lad mig derfor påfører dig en epistel, af skønt rodet sammenbryg, og af et ligesom forvirret indtryk af de mange velskrevne meninger om det man går og lægger så meget i, og som man nødvendigvis ikke kender de tydelige bevsgrunde for, og derfor nok kan nikke samtyggende i mange tilfælde men dog kender begrænsningen af, samtidig med at ~~så~~ hvert sig nærmende ord, bekræfter min gode grund til at være komponist. sige det som ikke kan siges i ord. det er da pudsigt at samtidig med at vi er enige om at ordet er det klarhedens værktøj, som i kommunikationsprocessen giver os sikkert grund gang på gang fører os på vildspor. For der er musikminded åbner der sig en verden ~~sikkert~~ hvis indfaldsvej er mit store ~~en~~ problem, hvor i alverden sidder det "organ" (Beuys kalder det ofte antenne) hvor vi opfatter musik og også bildende (skulptur) kunst. Den med hjertet gir jeg ikke meget for, den hjerne forekommer mig heller ikke at være muligheden, og dog må det være et organ som er tilkoblet hjernen. I en "hørsom" forbindelse fés Beuys og jeg rundt på gulvet og havde regnet ud at det organ-antenne sad bag højre knæhase, og fulgte os i ca. 10 cm. afstand. Derfor, tror jeg, arbejder jeg på at finde de mange perceptionsmuligheder ~~r~~ frem, for at indkredse det fænomen...det var også min hovedtese at der måtte være mange perceptionsmuligheder (lovæssige perceptionsmuligheder) som i endnu ikke var forsøgt.

Det var rigtigt at sammenligne Nerholm og Strawinsky. Strawinsky var måske første attituderelativist i hans-jørgens Beethoveneksemplforståede attituderelativisme. blot mangler hos Ib og Stra, at tilgodese andre kulturlag (strawinsky har tilløb i petruska og 2 suite. Hvis du sammenligner mine værker: to play to-day, klarinetkvintetten, informations, den arkadiske, den rokadiske, operaen, og exertier vil du se at jeg har opereret på forskellige kulturelle plan. Det gør Ib ikke, hans værker ~~r~~ henvider sig kun til the upper class. Hvis vi ser bort fra poppen som helt afgjort ikke er mit område, der er sgu nok til det, vil du sikkert give mig ret.

En af de vigtigste formuleringer i den sidste tid er som du også skriver hans-jørgens " at skabe verdener af betydninger" det er vel også det vigtigste bidrag til forståelsen af attitude-relativismen... den megen snak om jeget i den forbindelse er et falsum udsprunget af de forudsættninger som "europæisk filosofi" har ført os til, som vel har skaffet

progressive materielle kår, men p.t. træder vande. Det væsentlige i Zen er efter min opfattelse ikke jeget men omgivelsernes indvirkning på jeget, hvorved jeget bliver noget sekundært, på den rigtige måde, nemlig accept.

Således som hans-jørgen beskrev Ib står jeg overhovedet ikke. Jeg ville ikke kunne gribe tilbage, jeg følger helt en lov, måske min egen, jeg ved det ikke, for mig er det væsentlige i operaen, f. eks., ikke det attituderelativistiske indhold, anskueliggørelsen, men først og fremmest storformen, den form som er grænserne om den verden af betydninger der er opbygget. Hvordan skal jeg holde ud ikke at kunne være hos dig, eller i New-York eller sammen med Esben, ^{ind} hvis jeg ikke kan acceptere de grænser som skal sættes for at skabe verdener af betydning. (indskud: men må affinde mig med at være her) ?

Der er to faretruende begreber som jeg roder med hos mig selv... de ene er fanatismen... den fanatisme som skal anvendes i positiv betydning når man er komponist. Jeg føler mig mere og mere fanatisk efterhånden som problemerne skal løses. Jo flere kårne (også fornuftige ord der skrives om mit arbejde desto kraftigere fanatisme må jeg anvende for at begrundes arbejdet... tomheden tomheden... udfordringen... det andet begreb er nyt jeg må erkende at de fleste af mine værker er skrevet på et enormt/almornt/ raseri mod omverdenen. Selvom atmosfæren i visse af værkerne kan karakteriseres som afslappet... ligger der bagved en dirrende irritation i skabelsesøjeblikket. Jeg finder at alt, faktisk alt, er ad helvedet til... storpolitik, forholdet mellem mennesker, den økonomiske udvikling, det hele er snod dumt trods de mange velmenene mennesker og meninger som udveksles, nedskrives, roterer... Macuses utopia forestilling at utopia er borte paradiset er forude... alt det er umuligt fordi hvad ^{nyt} nytter ^{det} det vi giver menneskeverdige love (sub. menneskelig frihed) når ~~mennesket~~ der endnu ikke er fremskaffet medborgere som kan leve de love ? nuvel jeg må alligevel være optimistisk ellers kan kun dumhed forklarer at jeg bliver ved. Pludseligt er det der igen: overmodet... kostelig egenskab.

Johannes er dig et problem... han er meget velbegavet... vildfaren... jeg har mange gange givet ham tørt på, men tog han med fordi han skulle bidrage til eksistentiel-koncerten. Den var fin / så heldig kan vi altså være. Koncerten får udentvivel følger i form af udvandede forslag af andre men sikkert er ind imellem også af den mængde som kan ramme plet, haa han så kommer til at hedde... så du (vi) kan roligt fiske videre.... Jeg slutter der er tusind ting endnu... valter rundt i knolden men lad resten stå i hovedet på dig og mig foreløbig.

Mange hilsener
fra Henrik

ses snart

Henrik